

Systematisk arbejdsmiljøarbejde

Gør brug af prøvehandlinger i arbejdsmiljøarbejdet

Formål:

Dette værktøj giver jer inspiration til, hvordan I kan arbejde med prøvehandlinger i arbejdsmiljøarbejdet. I kan fx bruge det i arbejdsmiljøgruppen med afsæt i jeres APV-handleplan og med inddragelse af dem, der oplever problemet.

En prøvehandling er en afprøvning af en ny idé eller arbejdsgang over en afgrænset periode, før den endeligt implementeres. Formålet er at lære, hvad der virker, forebygge bivirkninger og justere løsningen, før "bordet fanger".

Prøvehandlinger er særligt egnede til den type af udfordringer eller arbejdsmiljøproblemer, hvor løsningen ikke giver sig selv – og hvor der samtidig er "rum" til at afprøve, hvad der er den bedste måde at løse det på.

Når I arbejder med prøvehandlinger i arbejdsmiljøarbejdet, træner i jeres fælles evne til at forholde jer afprøvende, lærende og evaluerende til, om de handlinger I igangsætter sammen med arbejdspladsen løser de faktiske problemer eller må justeres.

Sådan gør I:

Kig i jeres APV-handleplan og overvej, hvor I har at gøre med arbejdsmiljøproblemer eller udfordringer, hvor I ikke er sikre på løsningen på forhånd, og hvor I har "rum" til at afsøge den bedste løsning.

Drøft på et møde, hvor I med fordel kan arbejde med prøvehandlinger.

Gå igennem de fire trin i værktøjet, hvor I udvælger et problem og udfører en prøvehandling, som I afprøver og samler op på.

Der er fire vigtige trin i arbejdet med prøvehandlinger.

1. At I deler jeres forståelse af udfordringen, I står med
2. At I vælger en relevant prøvehandling, I tror kan løse udfordringen
3. At I gennemfører prøvehandlingen i en afgrænset periode
4. At I forholder jer lærende til resultatet og beslutter, om I vil fortsætte eller prøve noget andet for at løse problemet.

Brugssituation:

Når I står med et problem eller en udfordring, hvor I ikke er sikre på, hvad der er den rette løsning. Det kan være alt fra dagligdags bøvl til forhold i arbejdet, der kalder på en forebyggelse, hvor I ikke har fundet rette svar endnu.

Målgruppe:

Arbejdsmiljøgruppe og/eller SU, MED-udvalg eller TRIO – med inddragelse af arbejdspladsen.

Tid til drøftelse:

Fire drøftelser a 30 minutter – efterfulgt af arbejdet med at udføre prøvehandlingen over en periode på fx 6 uger.

Tag afsæt i en udfordring: Kig fx i jeres APV-handleplan og overvej, hvilke af problemerne der særligt kunne kalde på, at I arbejder undersøgende og lærende.

Udvælg en prøvehandling og bring den til afprøvning: Drøft værktøjets fire trin og sæt i gang.

Beslut, om prøvehandlingen skal gøres varig og dække flere: Efter endt prøveforløb kan I tage stilling til, om I handlingen skal fortsætte, standse og I skal prøve noget andet for at løse udfordringen.

Udfordring	Prøvehandling	Hvordan	Hvornår	Hvem	Status

1. Del jeres forståelse af udfordringen, I står med

Det hjælper jer til at vælge en relevant prøvehandling, når I har en fælles forståelse af, hvad problemet er, og hvad I håber på at opnå.

Drøft spørgsmålene:

- Hvad er udfordringen eller problemet, vi står med? Hvad har vi konkret erfaring med er svært?
Tag fx en runde, hvor I får lejlighed til at dele, hvordan I hver især ser på sagen. Saml op på, hvad I er enige om.
- Er problemet kendt og genkendeligt for ledelse og medarbejdere?
Hvis I er i tvivl, kan I med fordel spørge dem til deres forståelse.
- Hvad vil vi opnå med prøvehandlingen?
Hvem skal have noget ud af det, og hvordan skal det hjælpe dem?

Opsummer, og skriv ind:

Trin	Skriv jeres svar
1. Del jeres forståelse af udfordringen <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan forstår vi problemet? • Hvad håber vi at opnå med prøvehandlingen? • Hvem skal have noget ud af det, og hvordan skal det hjælpe dem? 	

Hvornår skal I (ikke) arbejde med prøvehandlinger?

Prøvehandlinger har med succes været anvendt til at finde konkrete løsninger på fx at skabe fordybelsestid, mikro-pauser, sikre godt arbejdsmiljø ved ny teknologi og skabe trivsel under forandringer. Prøvehandlinger kan også bruges som greb i arbejdsmiljøarbejdet til at styrke samarbejdet – både i arbejdsmiljøgruppen selv og sammen med ledelse og medarbejder.

Nogle arbejdsmiljøproblemer kan være så alvorlige, at det kan risikere at give negative konsekvenser at arbejde

med prøvehandlinger til at løse dem. Det kan fx være ved krænkende handlinger, mobning eller vold. Hvis I har at gøre med disse typer af arbejdsmiljøproblemer, kan det kalde på hjælp fra erfarne kræfter enten internt på arbejdspladsen eller fra en ekstern arbejdsmiljørådgiver.

Find eksempler på prøvehandlinger hos Future Work Lab her: futureworklab.dk/de-syv-eksperimenter/, og læs en kort artikel med om, hvordan det gratis konsulenttilbud SPARK arbejder med prøvehandlinger i samarbejdet med MED og TRIO i kommunerne: vpt.dk/kerneomraader/organisation-udvikling/proevehandlinger

2. Vælg en prøvehandling, der måske kan løse det

Når I har delt jeres forståelse af udfordringen, kan I overveje forskellige veje til at løse det. Det giver jer det bedste afsæt for at kvalificere den prøvehandling, I vælger.

Udfordring	Prøvehandling	Hvordan	Hvornår	Hvem	Status

Overvej:

- Hvilke ideer har vi til at løse problemet?
Tag en brainstorm, hvor I på skift byder ind med ideer, bygger ovenpå hinandens bud, og hvor ingen ideer er dårlige. (Sig fx 'ja - og' og undlad at diskutere i denne fase.)
- Hvordan inddrager vi ledelse og medarbejdere i at finde frem til den bedste prøvehandling?
I kan både søge deres input, når I udvikler ideerne, og når I beslutter jeres prøvehandling.
- Hvilke af vores ideer er velegnede at gennemføre som prøvehandling?
Kig fx i boksen nedenfor, og overvej hvordan jeres ideer kan omsættes til en prøvehandling.

Opsummer, og skriv ind:

Trin	Skriv jeres svar
2. Vælg en prøvehandling, der måske kan løse det Vælg en af jeres ideer og beskriv: <ul style="list-style-type: none">• Hvad vil vi afprøve i praksis?• Hvem skal gøre hvad?	

Fem kendetegn ved en prøvehandling:

En prøvehandling følger ofte et forløb, hvor man indenfor en afgrænset tidsramme planlægger, udfører, justerer med korte mellemrum, evaluerer og derefter forkaster eller beslutter sig for at gøre varig.

Prøvehandlingen har fem kendetegn:

- **Systematisk test:** En prøvehandling er en planlagt afprøvning af en ide.

- **Tidsafgrænset:** Det foregår i en bestemt periode (f.eks. seks uger, der passer godt med det danske kalenderår, så prøven ikke afbrydes af en ferie).
- **Læring i fokus:** Formålet er at samle erfaringer og justere idéen undervejs.
- **Effektiv:** Ved at teste i lille skala, kan I undgå at bruge mange kræfter på noget, der viser sig ikke at virke.
- **Praksisnær:** De ansatte, der oplever udfordringen, indgår i at udføre prøvehandlingen.

3. Planlæg prøvehandlingen i en afgrænset periode

Nu skal I planlægge prøveforløbet. Design afprøvningen på en overskuelig måde, der gør jer i stand til at vurdere, om I og arbejdspladsen oplever en reel forbedring af det, I håber på. Drøft fra start, hvordan I håber at kunne se, at handlingen har virket. Indlæg pitstop-møder undervejs, hvor I har mulighed for at justere afprøvningen.

Udfordring	Prøvehandling	Hvordan	Hvornår	Hvem	Status

Drøft:

- Hvordan vil vi gennemføre prøvehandlingen?
Drøft, hvad afprøvningen indebærer, og hvad I skal bruge for at gennemføre den.
- Hvornår passer det godt ind at gennemføre den?
Kig fx på, hvornår I kan finde seks uger i sammenhæng til at afprøve. Det anbefales for at have et sammenhængende forløb uden afbrydelse pga. ferie. Tænk gerne i pit-stops hver anden uge, hvor I kan justere handlingen. Overvej også, om der er noget andet praktisk, I skal tage højde for.
- Hvornår har prøvehandlingen virket?
Overvej, hvad I vil kigge efter for at kunne se tegn på, at prøvehandlingen har den ønskede effekt på den udfordring, I står med.

Opsummer, og skriv ind:

Trin	Skriv jeres svar
<p>3. Planlæg og gennemfør jeres prøvehandling</p> <p>Beskriv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad skal vi bruge for at kunne gennemføre prøvehandlingen? • Hvornår sætter vi i gang? Hvornår foretager vi pit-stops? Hvornår er prøvehandlingen afsluttet? • Hvad vil vi kigge efter for at kunne se, om handlingen virker eller ikke virker? 	

Arbejd med kick-off-møde og pitstops for at skabe ejerskab og justere kursen:

Erfaringerne med andre prøvehandlinger er, at det kan være hjælpsomt med to slags møder undervejs:

- Et kick-off-møde, hvor deltagerne får præsenteret prøvehandlingen, og hvad de skal gøre
- Pitstops, som er møder ca. hver anden uge, hvor deltagerne har mulighed for at justere på prøvehandlingen ud fra spørgsmålene:
 - Hvad har vi oplevet, der har virket?
 - Hvad kan der være brug for at justere?

4. Forhold jer lærende til resultatet

Nu er jeres prøvehandling gennemført, og I kan reflektere over resultatet. Saml op på, hvad I håbede på, og om I har kunnet se, at prøvehandlingen har virket. Drøft, om den skal fastholdes, bredes ud på arbejdspladsen og integreres i jeres APV-handleplan – eller I skal prøve noget andet for at løse den udfordring, I står med.

Udfordring	Prøvehandling	Hvordan	Hvornår	Hvem	Status

Ovenpå prøvehandlingen kan I fælles reflektere over, hvad I har lært:

- Hvordan virkede prøvehandlingen?
Var der noget, der overraskede os undervejs?
Saml op på jeres indtryk, hvad I håbede på, og hvad I har lægt mærke til under afprøvningen.
- Hvad ville ledelsen og medarbejderne sige, hvis vi spurgte dem?
Overvej at indhente input fra dem, der indgik i prøvehandlingen.

- Hvad er næste skridt?
Hvis prøvehandlingen har virket, som I har håbet på, kan I gøre det til en permanent handling – og hvis I kun har afprøvet med en del af arbejdspladsen, kan I brede den bredere ud. Hvis ikke, det har virket, kan I overveje nye handlinger.

Konkluder, og skriv ind:

Trin	Skriv jeres svar
<p>4. Forhold jer lærende til resultatet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad har vi lært af vores prøvehandling? <ul style="list-style-type: none"> - Har den løst den udfordringen? - Nye opmærksomhedspunkter? • Hvad giver det anledning til? <ul style="list-style-type: none"> - Skal prøvehandlingen gøres permanent? - Skal handlingen omfatte flere? - Skal vi prøve noget nyt? • Hvornår følger vi op næste gang? 	

Det er ok at stoppe, når prøvehandlingen ikke virker

Præmissen for en prøvehandling er, at der både er risiko for og plads til at den ikke løser det problem, I havde håbet på. Hvis det er tilfældet, kan I glæde jer over, at det var en afgrænset prøvehandling med brug af begrænsede ressourcer – og i stedet forsøge noget andet for at løse det problem, I satte jer for.

I Future Work Lab blev der udført syv prøvehandling på syv forskellige virksomheder i finanssektoren. Seks af prøvehandlingerne lykkedes, men et af dem blev kasseret, da det netop ikke lykkedes med at løse problemet. Find de seks prøvehandling, der lykkedes, her: futureworklab.dk/de-syv-eksperimenter/ Og hør en podcast om prøvehandlingen, der blev stoppet undervejs: open.spotify.com/episode/2aSu6FTfNQZPQrWUvsW1jM

Udfordring	Prøvehandling	Hvordan	Hvornår	Hvem	Status

Trin	Skriv jeres svar
<p>1. Del jeres forståelse af udfordringen</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan forstår vi problemet? Hvad håber vi at opnå med prøvehandlingen? Hvem skal have noget ud af det, og hvordan skal det hjælpe dem? 	
<p>2. Vælg en prøvehandling, der måske kan løse det Vælg en af jeres ideer og beskriv:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad vil vi afprøve i praksis? Hvem skal gøre hvad? 	
<p>3. Planlæg og gennemfør jeres prøvehandling Beskriv:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad skal vi bruge for at kunne gennemføre prøvehandlingen? Hvornår sætter vi i gang? Hvornår foretager vi pit-stops? Hvornår er prøvehandlingen afsluttet? Hvad vil vi kigge efter for at kunne se, om handlingen virker eller ikke virker? 	
<p>4. Forhold jer lærende til resultatet</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad har vi lært af vores prøvehandling? <ul style="list-style-type: none"> Har den løst den udfordringen? Nye opmærksomhedspunkter? Hvad giver det anledning til? <ul style="list-style-type: none"> Skal prøvehandlingen gøres permanent? Skal handlingen omfatte flere? Skal vi prøve noget nyt? Hvornår følger vi op næste gang? 	